

Naslov originala

No me rayes

© 2003 Joaquim Ruiz Millet

© 2003 Galería H2O Editorial, Barcelona, Calle Verdi 152

Đoakim Ruis Miljet

NE SMARAJ

Sa španskog preveo i obradio:
Igor Marojević

RIO
MAGNUS

SADRŽAJ

***Profani* 11**

<i>Gore ne može</i>	<i>13</i>
<i>Smrt profesorke likovnog</i>	<i>15</i>
<i>Pušenje na času</i>	<i>17</i>
<i>Nepoznati</i>	<i>23</i>
<i>Krivica za sve</i>	<i>29</i>

***U zatvoru* 37**

<i>Čas jezika</i>	<i>39</i>
<i>Ciganin Belmonte</i>	<i>43</i>
<i>Nadimak</i>	<i>45</i>
<i>Prizivanje duha na času</i>	<i>47</i>
<i>Više nećemo da prizivamo duha</i>	<i>51</i>
<i>Opet odmor</i>	<i>55</i>
<i>Prašenje u biblioteci</i>	<i>57</i>
<i>„Pročitaj me” ili Henarov psihijatar</i>	<i>59</i>
<i>Kurcodizačica sa igrališta</i>	<i>63</i>
<i>Bušenje guma</i>	<i>69</i>
<i>Stepenište</i>	<i>73</i>

<i>Moja ljubav prema njoj</i>	<i>75</i>
<i>Hleb svagdašnji</i>	<i>79</i>
<i>Spiritizam</i>	<i>81</i>
<i>Loš život</i>	<i>105</i>

***Ekipa* 107**

<i>Na parkingu</i>	<i>109</i>
<i>Ugoditi sebi</i>	<i>113</i>
<i>Prva „spitfajerka“</i>	<i>115</i>
<i>Ne smaraj</i>	<i>117</i>
<i>Fašizam</i>	<i>123</i>
<i>Ćupanga</i>	<i>127</i>
<i>Nabavka</i>	<i>131</i>
<i>Težina života</i>	<i>135</i>
<i>Snežana i Pinokio</i>	<i>139</i>
<i>Vreme leči sve</i>	<i>141</i>
<i>Dobra je, ali glupa</i>	<i>145</i>
<i>Opasna prijateljstva</i>	<i>153</i>
<i>Gledalac</i>	<i>159</i>
<i>Odlazak u ribu</i>	<i>163</i>
<i>Neobičnost</i>	<i>167</i>
<i>Gadnog li tripa</i>	<i>171</i>
<i>Majorka</i>	<i>177</i>
<i>Trbuhom za kruhom</i>	<i>185</i>

Beleška o piscu **187**

Igor Marojević:
Barselonski Selindžer 21. veka **189**

Prijateljica Sigurna Majte¹ mi komentariše da „periferija počinje na poslednjoj stanici metroa“, kako veli Vaskes Montalban, mada se ne seća gde je to pročitala i da li je autor citata upravo on. I sve to dok pijuckamo kafu.

„Se non é vero, é ben trovato”².

1 Nadimak za ime Marija i Tereza. (*prim. prev, kao i drugde.*)

2 „Ako nije istinito, verodostojno je.” (varijanta aforizma Đordana Bruna)

Profani

Ne znam. Naterao bih ih da povrate i najmanje parčence jabuke koju su ih njihovi roditelji i svi drugi naterali da zagrizu.

DŽ. D. Selindžer *Tedi*

Gore ne može

– Nije stvar u tome da neko ovde nekog nauči nečemu. Stvar je samo u tome da pokažeš muda! Jesi li spreman na to?

– Ali, kako da kažem... ja ne znam ništa o elektronskom crtežu.

– U ovu gimnaziju đaci ne dolaze da bi učili. Tek smo počeli školsku godinu i četiri profesora već su dala otkaz. Onaj koji je izdržao najduže, izdržao je tri dana. Bilo vas je dvojica koji ste danas tražili posao, ali drugi je bio mlađi, tek diplomirao. Ti mi se više dopadaš, uostalom više će te poštovati jer si ćelav. Ako možeš, počni već sad. Da te povedem u učionicu?

Nije bilo potrebno, niti je bilo žurbe, makar ne što se mene ticalo. Tako sam mu i rekao.

– Onda, evo ti kontakt i počinješ sutra. Radiš poslepodnevnu smenu. Ah, da... kako si došao?

Tog poslepodneva sam odlučio da idem metroom kako bih počeo da štedim na benzinu.

– Metroom, naravno, stanica je na koji metar – zagledao se u mene i sugestivno pitao: – Imaš kola?

– Da.

– E pa, koristi ih. S poslom završavaš u deset uveče a tad je već mrak. Verovatno nisi primetio da, ako hoćeš da siđeš u metro, moraš da pređeš šine uzdignutom betonskom

stazom. Ako me ne poslušáš, kad si oko polovine staze, bilo kog dana, videćeš senku kako skreće na drugu stranu i tad nema nazad jer će ti već zatvoriti prolaz. A nije najgore to što će da te opljačkaju. Najgore je što ih pali sve što se miče, bilo dupe neke ribe ili tipa. Ako dolaziš kolima, parkiraj blizu. A ako neki put ne možeš normalnim prevozom, probaj bar da do stanice izađeš sa kolegama.

Pokušao sam da ga prekinem, ne bih li mu dokazao da sam navikao na sve takve stvari.

– Srećno, i nadam se da ću moći da računam na tebe – pružio mi je ruku. Pitao sam ga zbog čega nosi ogrtač.

– Zbog krede, da ne isprljam sako.

Smrt profesorke likovnog

Trebalo je da bude održan čas španskog jezika. Ali profesorka je obolela. Dobila je grip, sirota.

– Pažnja, umesto nje, čas će održati profesorka likovnog.

– O, ne! Pa to je Majte!

Preklinjali smo je da ide i da nas ostavi na miru. Udarali smo nogama o patos, zviždali, šaketali stolove. Ali sve nam se izjalovilo. Zatvorila je vrata.

– Da vidimo, oni koji su uradili zadatke iz jezika mogu da nacrtaju nešto po slobodnom izboru.

I sela je za svoj pijedestal.

– Gospođice, mogu li da za Vas napišem jednu bajku?

– Pa naravno, Anhele. Još nisi slavan, ali da si uvek bio ovakav...

– Izvolite, pročitajte, molim vas, gospođice:

Trebalo je da bude održan čas španskog jezika. Ali profesorka je obolela. Dobila je grip, sirota. Došla je zamena, beše to Majte.

– O, Anhele, ja u suštini znam da si ti mnogo dobar.

– Nastavite, nastavite!

Preklinjali smo je da ide i da nas ostavi na miru. Udarali smo nogama o patos, zviždali, šaketali stolove. Ali sve nam se izjalovilo. Zatvorila je vrata.

Zatim je otvorila škrinju sa bojama: drvene olovke bile

su nestašne. Čudno su vibrirale. Crvena se prva pobunila, uvek mi je bila omiljena boja. Skočila je bez prethodnog upozorenja. Zabola se u profesorki u srce. Crna je skočila i zarila joj se sred čela. Odahnuli smo. Konačno nas je ostavila na miru. Bili smo srećni do kraja života.

Pušenje na času

Kada sam otvorio vrata učionice i video Baltu sa cigaretom za uhom, okruženog njegovim devojkicama, naslutio sam da me čeka predivan dan. Držao je cigaretu: započeo je igru sa mnom. Pušenje je apsolutno zabranjeno u svim institucijama a učenici su, uz to, maloletni. Preduhitrio me je:

- Eh, Vi ste baš u frci.
- Polako, Balta, ne prelazi crtu.
- Opušteno, profesore.

Balta se nikad nije trudio da mrdne prstom u vezi sa predmetom. Najmilije mu je da sedi u zadnjoj klupi i stavi noge na radnu površinu ili da se prostre po njoj. Upozoravam ga:

- Balta!
- Ah, profesore, šta ima?
- Kako ti meni, „šta ima?”
- Ah, dobro... teškog li čoveka!
- Za pet minuta, sve ponovo.
- Šta?
- Balta!
- Ne smarajte, profesore!
- Baci to, bre!
- Uh bre, profesore, mirni...

Učionica je vrlo dugačka a on je, kao i uvek, u zadnjoj klupi. Za petnaestak minuta, nakon manje-više kontrolisanog haosa, hodajući između klupa, približava se mojoj katedri.

– Kako vam izgleda?

– Batali, Balta.

– Ne, ne, profesore, to je samo igra, samo dobro gledajte – i stavlja cigaretu na „komandnu tablu“, kako od milja zovemo katedru.

– Ali, čoveče, znaš da je duvan potpuno zabranjen; ne komplikuj mi život. Miči to s katedre, ako dođe direktorka izgubiću posao.

– Opušteno profesore, nećete ga izgubiti, ovo će trajati samo minut.

Pridružuju mu se i devojčice.

– Hajde, uključite se.

– Dobro, ali požuri; da znaš da rizikujem.

– Gledajte, dobro gledajte, napraviću da se cigareta pomera sama od sebe uz pomoć magnetnog punjenja.

– Šta to pričaš, kakvo magnetno punjenje?

– Dobro gledajte cigaretu, širom otvorite oči.

Njegov prst počinje da se pomera oko cigare.

– Daj, čoveče, završi.

– Opušteno, treba je dobro napuniti; gledajte je, gledajte.

Prst se zaustavlja i cigareta se pomera bez ičije pomoći. Navukao me je:

– Dobro, kako to radiš?

– Dajte, profesore, ne pravite se glupi, znate Vi odgovor.

Iako odista nemam pojma, ne pružam mu odgovor. Ostavljaju me na miru i udaljavaju se. Zaintrigiran sam. Za nekoliko trenutaka ustajem i krećem prema zadnjoj klupi; onako usput, kontrolišem šta rade drugi đaci.

– Hajde, tišina! – govorim iz čista mira. – Da li možeš da budeš ljubazan da sedneš na svoje mesto? Ućutite, ljudi!

-
-
- Nemojte da ste takvi, profesore.
 - Slušaj, Balta, kako si izveo ono?
 - ‘Ajde, profesore, ne pravite se tupavi, ne pravite mene glupim, znate Vi taj trik, izvodi ga Magični Andreu, onaj sa TV-a.
 - Ah, da. Ali, Balta, ti to odlično radiš.
 - Ma, profesore, samo sam, dok ste gledali cigaru, malo duvao prema njoj.
 - Sjajno to radiš, Balta.
 - ‘Ajde, profesore! Želite da se nađemo, zar ne?
 - Ne, zaista. A znaš li još trikova?
 - Ma dajte, profesore, palite.
 - U redu, ali da ste mirni i batalite već tu cigaretu.
 - Profesore, koliko do kraja?
 - Deset minuta, ali možete početi da se spremate.
 - Pustićete nas pre zvona?
 - Ne! Alo, Pati, šta to radiš? – devojka svlači džemper.
 - Ništa, profesore, vruće mi je.
 - Vruće? Ali ovde je kao u ledari!
 - Ah, profesore, malo sam napaljena pa mi je vruće, gušim se.
 - Istina je, profesore, vruće je, pustite je! Neka otvori prozor.
 - Ma kako da joj to dozvolim, Balta, prozori treba da budu zatvoreni!
 - Zbog disanja.
 - Dajte, profesore, pustite nas, vrućina mi je – veli Pati.
 - Dobro.
 - Stvarno ćete je pustiti, profesore? – kaže mi Aleksa, dajući mi urađen zadatak da ga ocenim.
 - Vidiš kako je debela – odgovaram mu tiho – a pošto je iz Kolumbije, možda joj je stvarno vruće.
 - Aleksa i Bea, koja nam se približila, počinju da se smeju.

Aleksa prasne u grohot. Otvaraju prozor. Sa katedre ih gotovo preklinjem:

– Ali kad zazvoni, ponovo ga zatvorite; ako to ne uradite, oni posle će se buniti i to s pravom. Osim toga, mogu da nadrljam.

– Važi, važi, profesore! Teškog li lika, kakva budala – dobacuje tiše. Savršeno ga čujem, mada ga pitam:

– Šta si rekao?

– Ja? Ništa, profesore.

Iz zadnjih klupa dopiru smeh i izvestan metež. Prilično su naporni, moraću da se vratim starim metodama.

– Šta je bilo!? – pitam približavajući im se. – Šta to radite? Ma... jesi li ti sišao s uma!?

– Šta je bilo, profesore? Pa pušim. Zar ne može čovek ni da zapali? Nisam znao – govori mi s osmehom od uha do uha.

– Hajde, odmah to miči iz usta! Jesi li jeo bunike!?

– A što? Videli ste me i pre i ništa ne rekoste.

– Ma šta to pričaš? Kad sam te video?

– Jeste, jeste! – skače predsednica odeljenja. – Nemojte tu da niste; gledali ste ga sve vreme s cigaretom u ruci i nemojte mi reći da niste znali da duvan služi za pušenje!

– Važi Balta, i sam znaš šta te čeka... Ali u međuvremenu, barem otvori i ovaj tu prozor.

Otvara ga, presrećna lika. Oko njega se stvara krug.

– Ma šta to radiš? Jesi li poludela? – kažem, jer mu predsednica odeljenja uzima cigaretu iz ruke i uvlači najdublji mogući dim. Usled te ogromne drskosti i nikad veće tišine u učionici, čak se čini da se dešava nešto istorijsko, da je pređena dosad nedostižna granica.

Dok i dalje nepomično ćutim, prilazi im Vanesa. Uzima učešće dimnim kolutom. Red dolazi i na Šejlu.

Ne znam ni koliko je bilo tačno onih koji su pušili.

Delimično sam improvizovao spisak imena. Vanesa se plaćući branila da ona nije mogla da učestvuje, jednostavno zato što ne puši. Prihvatio sam direktorkin predlog da izbrišem njeno ime sa liste kako bih izbegao probleme. Rekao sam da sam pre svega tolerantni demokrata i da je moguće da sam se u afektu, ne mogavši da verujem sopstvenim očima, zabunio da je pušila mada sam siguran da se pridružila krugu oko Balte. Ako je stavim na listu, biće izbačena na nekoliko nedelja jer je brojem izostanaka došla do limita za polugodište.

– Odluči sam – zaključila je direktorka.

Okolnosti su se usložnile. Još kad je završen čas, Pati me je upozorila da ako se usudim da im napravim slučaj, gotov sam. Sledeće nedelje, okolnosti su postale varvarske: pitali su me, kao da se ništa nije desilo, kao iz puke čovečnosti, koliko imam dece; posle su me posavetovali da tražim posao, rekli mi da ću na biro. Mada su mi dali mogućnost: da priznam. Da priznam... šta?

– Jeste, ne pravite se glupi, Vi ste prvi počeli, Vi ste nas zvali da pušimo.

– Šta?

– Da, pola odeljenja će da svedoči i napravili smo listu s potpisima.

– Listu?

Preplašen, odglumio sam srdžbu. To mi nije nimalo pomoglo. Rekli su:

– Naravno, na kraju će Vama dati za pravo jer, naravno, biće to reč *profesora* protiv reči učenikâ.

Ja sam ih obodrio da puše i to neće biti kraj priče. Ponadao sam se da će se posle Božićnog raspusta glave ohladiti. Ali tad će mi direktorka reći da, kada završim obaveze, dođem kod nje u kabinet.

– Dobro, objasni mi pozadinu te frke s duvanom – rekla

mi je kada sam nervozno ušao u njenu kancelariju.

– Zapravo, mislim da je greška tražiti od mene objašnjenja...

– Nije ako ti ih ja tražim.

– Ne? Sve u svemu, napravljena je zavera.

– Zavera?

– Baš tako. Jedna učenica, divna devojčica, koja me je zamolila da ne kažem ko je, ispričala mi je da je sve plod klađenja na odmoru pred moj čas.

– Ne moraš više ništa da mi objašnjavaš.

– Ne, nemam šta da krijem; zamisli da ima dvanaest svedoka koji napismeno tvrde da su me videli kako pušim iako u životu nisam zapalio cigaru.

– E da, postoji i jedna sasvim drugačija tema, mada znam da je u pitanju obična glupost. Takođe se žale da ti ne daješ ocene, nego to radi grupa učenica, tvojih prijateljica.

– Pobogu! Šta sam ja, jedini koji ne ocenjuje!? Ne dolazim ja ovde da stičem prijateljstva nego da zarađujem za život.

Nepoznati

– Profesore, mogli biste da platite, ali prvo vidite šta ste mi uradili. Ne može da ostane na ovome; to prepuštam Vama jer znam da ste pravični; ali ako ništa ne preduzmete, ne odgovaram za svoje postupke...

Bilo je to na malom odmoru. Držao sam im dva časa, jedan za drugim, bio je kraj drugog polugodišta kada ih više niko ne bi istrpeo; približavalo se proleće.

Na početku polugodišta ne puštam ih da izađu ni u WC. Međutim, u ovo doba godine, dao bih im po tri minuta, koji su se sistematski pretvarali u deset, i puštao ih da iskoriste mali odmor.

Odjednom, hodnik je postao kokošinjac i neke junoše su otvorile vrata učionice i pozvale me da zavedem red. Vrlo uzbuđeno su mi ispričali da je Dani upravo udario u bradu jednu curu koja onesvešćena leži u hodniku, pretvorenom u potok krvi.

– Ne pada mi na pamet da izađem!

Nisu to razumeli, niti su mogli da me shvate:

– Ali, profesore, pa poubijaće se.

– To nije moj problem – i mene samog je iznenadio vlastiti odgovor. Ali ja učim pravila igre i kako treba nastupati da sebi ne bih iskomplikovao život. – To što radite izvan učionice ne spada u moju nadležnost; ovo je pitanje za dežurnog. Ne mogu da zanemarujem čas niti da dopuštam da mi ga unište.

Zapravo, ono što nisam mogao, bilo je da budem upleten u novi problem, koji nisam tražio niti ga zakuvao. Dani je u učionicu ušao krvavih ruku, sa kojih je kapala krv.

– Profesore, mogu li da ih operem? – stajao je pored lavaboja, ispružene ruke, napetog lica s podignutom bradom kao vojnik koji salutira, u ponosnoj pozi i sličnom držanju: a imao je samo četrnaest godina.

– Šta si, bre, to uradio? Koga si ubio?

– Jednu dobru ribu.

– Jebote, koji si smrad! Hajde, brzo ih operi i nemoj ništa više da mi pokazuješ.

U tom trenutku mi se primiče Džonatan noseći loše presavijen list papira i traži „krv”: da nekog izbacim.

Kada sam dobio njegovo pismo ispisano nečitko, jezivim rukopisom na nerazumljivom jeziku, počeo sam da očajavam jer su stvari mogle da mi se otrgnu kontroli.

Džona je dobar dečko. Čak mi je na početku olakšao zadatak da zavedem malo reda i da kontrolišem toliko brojnu grupu. Bio je ponavljač i razredni ga je izabrao za predsednika odeljenja. Ali bio je servilni ulizica; njegova isprepadanost je posle svega počela da mi smeta. Nije on bio beskarakteran ali ono što mu je bilo najjasnije to je da mora da prođe godinu. Već je imao šesnaest i ovo mu je bila poslednja šansa. U početku sam mu poklanjao čak i previše pažnje, a sada sam gledao da ga se otarasim kako god mogu. Već sam oformio grupicu svojih pristalica, najgorih đaka. U tom trenutku mi ovo odeljenje nije pravilo probleme. Ali lik je insistirao:

– Slušajte, profesore, preduzmite nešto, jer ako nećete... ja ne odgovoram.

Morao sam, vrlo oprezno, da uzmem njegovo pismo.

– I? Koga želiš da izbacim?

– To ja ne znam. Vi ste profesor.

– Ali čoveče, zar ne vidiš u kakvom sam sranju? Zar ne vidiš šta je ovaj ludak uradio? I kakvu mi je frku spakovao?

– Vidim, ali pročitajte pismo pa ćete i Vi da vidite. Pominjali su moju majku a ja neću da pređem preko toga.

– Oh, Bože! Vaše majke su mi se popele na vrh glave!

– Eh, ne preterujte.

– Ali čoveče, neću da imam posla sa vašim majkama. Samo kažem da mi se na glavu popela svakodnevna frka koju pravite sa majkama drugih.

– Jeste, ali sada su pominjali moju.

– U redu, važi, hajde, daj mi to.

Jedan od mojih pristalica mi šapuće: „To je uradio *drugi* Dani.” „E, baš mi je još i to trebalo”, mislim, „novi ludak”. Lik je vrlo čudan; radan je, ali ponekad pravi ispade dostojne potpunog paranoika. Nije mi baš sve jasno. „Da se frka odmah reši. Moram da se otarasim ove teme.” Zagledan u pismo, odahnem i kažem sebi da sam spasen. Ustajem:

– Neka čas napusti gospodin... Nepoznati – opšti smeh. Zaključujem: – Džonatane, ja obožavam da izbacujem s časova, ali reci mi koga.

– To ja ne znam; zato sam pismo dao Vama, da presudite.

– Ali ovde piše „Nepoznati”.

– To je uradio Dani, to je uradio Dani – šapuće odeljenje.

Znam na kog Danija misle, ali taj je trenutno marljiv na času kao da je svetac.

– Dani, znaš li ti nešto o ovome? Jesi li ti to uradio?

– Ma šta to pričate, profesore!? Zar ćete poverovati tom pajacu?

– Ne, ne, samo sam te pitao.

– Slušaj, to da sam pajac to mi reci napolju, važi? Naravno, ako imaš muda! – više na njega Džona.

– Jeste li čuli profesore – govori Dani – videli ste da me nije ispoštovao, je l' tako? A ja ću tog pajaca da naučim

redu kad izađemo, a?

– Dobro, važi – odgovaram. – Ali uči ga napolju; na času mi ne pravite probleme.

I nastupaju klasične detinjarije:

– Slušajte, gospodine profesore, ali zar nije zabranjeno tući se i van gimnazije? Ako se potučeš na ulici, isto te izbace na petnaest dana, zar ne?

– Aman, maaaaali! Gde živiš ti, idiote? Jedno je teorija a praksa je drugo!

– Odličan odgovor, Osama – bodrim svog učenika.

Preko volje, tek što je „pravi” Dani oprao ruke, ispravljen kao pritka koja pridržava sto pun bilja i pomerajući nogu mehanički, te šetajući vilicu sleva nadesno i natrag, zagledao sam se u pismo kao opsednut. Taj Džonatan je i dalje stajao, kao zaglupljen ili ukrućen, i čekao da pročitam pismo. Džonine umorne i vodnjikave oči izgledale su mi nepodnošljivo; podsećao me je, sve uzev, na psetance. „Kad se na nekoga ostrvim...” i počeo sam da čitam Nepoznatog i učinilo mi se zanimljivo. Nisam mogao da izbegnem da se vidno osmehnem.

– Profesore, šta se dešava? Pročitajte ga naglas.

– Hoću, slušajte, pročitacu ovaj dokument, jer mi se čini krajnje važan i zanimljiv.

Džonatan je prebledelo i promrmeljao:

– Ali profesore... valjda nećete pročitati naglas.

– Pa naravno da hoću, Džonatane, jer mi se čini da je u pitanju veoma težak prekršaj.

– Ali... izbacićete...?

– Ti budi miran, sve u svoje vreme – ali sam za sebe mislio: „Jebi se!” – Slušajte sada, pročitacu pismo koje je stiglo vašem školskom drugu:

Džona H, sit sam tvoje majke kurve, pun mi je kurac rana od tolikog pušenja i svršavanja među sise, molim te da joj kažeš da je ostavljam na neko vreme, bar dok se moj aparat ne vrati u normalu. U svakom slučaju, reci joj da je volim i da ću uskoro ponovo biti s njom.

P.S. Kupiću joj veći vibrator od onog koji ima.

Nepoznati

Nakon tišine usledio je istinski delirijum. I, u tim trenucima, nešto mi je palo na pamet:

– Je li, Džonatane, je li tvoja majka dobra riba?

Krivica za sve

Ušla je u učionicu i stavila zabelešku na četvrtastom papiru na sto. Beše ga pokupila zgužvanog s poda. Bilo je to ljubavno pismo. Na prednjoj strani lista bile su konture grafita, posveta napisana tako da liči na grafit: „DANI x VANE (*I love for ever*)” a, na poledini, nečitak rukopis.

– Vidi šta rade Dani i Buca na kraju časa. Nemoj mi reći da to nije dobro. U čemu je vic?

– Ne želim da znam ništa o tome! – protestovala je njena koleginica iz kabineta, za koju se videlo da je donedavno plakala.

– U svakom slučaju, pročit ćemo šta ovde piše.

– Nemoj to da mi čitaš, molim te! Ni najmanje me ne zanima.

Vrata su se otvorila i ušla je još jedna profesorka, iz kabineta koji se graniči sa njenim, koja je želela da uteši svoju drugaricu. S visoka je pogledala onu koja je ostavila zabelešku kako sedi pored dugačkog stola za sastanke i bacila pogled pun empatije na svoju uplakanu koleginicu. Pogled je značio nešto poput: „A šta tu radi ova? Zašto već jednom ne ide?” Ali iako je znala da je višak, zabavljala se nastojeći da dešifruje šta piše na papiriću; na kraju krajeva, taj kabinet je pripadao i njoj, ili je bar tako mislila. A ove dve su počele da ćućore, „što nije baš lep manir ako sam ja pred njima. A pogotovo što bi da budu uzorne”, prošaptala

je za sebe, ne dižući pogleda. I, koliko god bila ignorisana, naglas je sudila:

– Pa moramo da osvojimo njihovo poverenje. Iako je nama – rekla je, ubeđena da neće izboriti odgovor – teže nego njima. Jer izgleda da im profesori, kao muškarci, ulivaju više poverenja i uspevaju da direktnije komuniciraju s njima. Ne znam... ali ono što je važno jeste osvojiti njihovo poverenje. U tome je izazov.

I, sa dosta problema, počela je da čita pismo:

DANI x VANE (I love for ever)

Zdravo Vejn, šta ima novo? Želeo si da ti pišem pa evo, pišem ti.

Ti ne shvataš da te odjebavaju. Ćićo je otišao da igra basket a ti još odeš za njim i sjebeš se. Ne znam hoću li moći da izađem s tobom, iako bih voleo. Ali ti ne želiš ni da pokušaš.

Tvoje srce je neukrotivo i ne voli me. Nikako ne mogu da te ubedim. Uvek mi kažeš „ne”. Pričaj sa svojom drugaricom, molim te.

Odjebi Ćića, koji je govno a i celo društvo to kaže za njega, pa čak i Buca! Tebi nije ni do kolena, zaslužuješ nekog mnogo boljeg.

Buci se sviđa Ćićo, a ja mu kažem da ga odjebe, jer se ne isplati ni tući ga.

.....

*Buco, ja sam, Bucka. Ako raskineš sa usranim
Ćićom i izađeš s Danijem, neću ovog da bijem.
Ali pošto si i dalje s njim, uradiću to, jer se on
sviđa i meni.*

.....

*Buca je preterao kad te nazvao Buckom, ali
te tako zove od milja. Bićeš presrećna ako ti
piše, eh. Nisi ni mislila da je to moguće, dobra
devojčice. Zaljubljen sam u tebe. I dalje mislim
na tebe svakoga časa.*

J'etaïme¹

Od papira je napravila lopticu i bacila je u koš za otpatke.

– Ovo je dokaz senzibilnosti dečaka i univerzalne vrednost osećanja – nije obezbedila odgovor. – U redu, vas dve ste na gubitku.

Okačila je tašnu o rame i uzela veliku fasciklu za ručku. Ali dve njene kolegice, oslonjene o vrata, nisu se razdvajale. A pošto je nisu puštale da prođe, nastavila je da govori:

– Treba ih promeniti ili, bolje rečeno, trpeti. To nam kažu da radimo. A ja više ne mogu. Imam već godina, a sa Anhelom ne umem. Ponižava me i ne mogu ništa da preduzmem; plaši me i preti mi pred čitavim odeljenjem. Ne pada mi na pamet šta bih mogla da učinim... a ove dečake ne možemo da izbacimo, moramo obratiti pažnju na njihovu *različitost*. Da, moraš ih razdvojiti u različite grupe ali tako da budu svi u istoj učionici. Školskog inspektora interesuje samo da ne bude problema. Ukoliko

1 Volim te. (*franc.*)

mu objasniš šta se dešava, svaljuje krivicu na tebe; užas. Nezaštićene smo. Neki dan sam bila s kolegicom koja je prekorevala đaka i u tom trenutku je ušao inspektor. Kada je dečko otišao, nemaš pojma kako se ovaj poneo prema nama! A roditelji? Ima ih vrlo različitih. Sećate li se Raula? Ne znam više ni šta je uradio prošle godine i pozvali smo njegovu majku. Njegova majka je bila mala, upola manja od Raula, koji je bio veoma korpulentan. E pa, došla je u gimnaziju i dok se pela do zbornice da razgovara sa razrednim starešinom i sekretarom, nabasala je u hodniku na sina i njegove drugove; čim ga je videla, uputila se prema njemu i nekoliko puta ga ošamarila vičući: „Evo ti, smrade!”

– Dobro, jeste – prokomentarisala je profesorka iz drugog kabineta – u redu je. Upozoravam te da je ovo vrlo spektakularno, ali možda prikriva druge probleme.

– Sigurno, a to nam je podrška. Obrati pažnju na Lusijevog oca. Ove godine, dečko se menja. Ti ga ne znaš ali je meni u prošloj školskoj godini svaki dan sistematski rasturao čas. Kada bi svi već seli, on bi otvorio vrata šutnuvši ih iz sve snage. Posle bi počeo da baca sveske i olovke, knjige, sve što je bilo u klupama. Onda bi stao ispred mene i kad bih mu rekla „dobar dan” prkosno me je gledao: „Treba te jebati!” A pošto sam ćutala, on bi završio: „Budačino!” Ne bih mu ni odgovorila. A on se ne bi ni makao. Kada bih pokušala da ga ignorišem i izbegnem, pratio me je sa onom svojom telesinom sve dok se ne zamori. Odjednom, bez ikakvog razloga, počinjao bi da tuče jednog školskog druga a posle njega, i drugog. Pozvali su njegovog oca kako bi ga upoznali i s njim razmenili utiske, ušli u dijalog i potražili rešenje. Jer ako ne možemo da ga izbacimo iz škole, šta da radimo?

– Ne znam.

– Pa, da se vratimo na temu i primoramo roditelje da potpišu dokument u skladu sa kojim dečko ostaje nekoliko dana kod kuće da razmisli o svemu. Na taj način ne ugrožavamo legalnost i dajemo primer ostatku grupe da obrati pažnju i razume ono što mora. A roditeljima, šta da kažemo. Pa, svakom od njih, da mu je sin dobar, inteligentan, veoma senzibilan... ali da mora da promisli o svom držanju prema ostatku odeljenja, da će mu nekoliko dana odvojenosti od grupe poslužiti da se smiri i meditira, i sve te zajebancije... Bolje nego da im kažemo istinu, a ta je: da bih ih pobila! Da su njihovi sinovi smradovi, kopilad najobičnija!

– Potpuno si u pravu ali obuzdaj se, draga.

– Da, dakle kad dođe do toga, moramo da ih odvojimo od gimnazije posredstvom eufemizama. Prodamo inspektoru i roditeljima žvaku da krivica nije do dečka, da je on odličan, nego do dinamike koju je poprimio spram grupe, razreda, sa kojim zajedno uči već godinama, i da bi mu promena odlično došla. Pazite dokle smo stigle!

– Potpuno si u pravu.

– Bile smo ogorčene na tog dečka. Jednog jutra nas pet profesorki i dečko smo bili kod sekretara škole kad se pojavio otac. Bilo je ponižavajuće, izgrdio nas je. Čim je ušao, pred rođenim detetom je rekao da je, prvo, došao da tuče direktora i pitao gde je on. Drugo, da budemo srećne što smo žene jer da nismo, istukao bi i nas. Rekli smo dečku da ide. Otac je odbio da ovaj izađe, rekao je da hoće da vidi sve, jer mu je on otac. Odgovorile smo mu da nije u svojoj kući, da je u državnoj gimnaziji gde nema nikakvu vlast. Popustio je tek posle užasnog natezanja. Najblaže što nam je rekao je da smo kurve. A onda i da neće ostati na ovome, da će nas prijaviti inspekciji i kome još treba, na najvišem nivou. Ne možeš da zamisliš šta je

to bilo. Čovek se nikada nije izvinio, ni jednom jedinom rečju. Razredna nije mogla više, nemaš pojma kako joj je pozlilo. Na kraju je morala da ide kod psihijatra i da uzme bolovanje zbog depresije do kraja polugodišta. Kako bi ove godine imala vremena da se odmara, ukinuli su joj razredno starešinstvo. Neki dan se srela sa Lusijevim ocem i znaš šta joj je rekao: „Nastavnice, ove godine ste lepši... vidi se da više niste razredna!” Zamisli, čak ne možemo da razumemo ni da li joj se tim rečima u nekoj meri izvinio, s obzirom na sve što je ta sirotica morala da otrpi. Ništa!

– Da – rekla je, spuštene glave, njena koleginica iz kabineta. – Mene je neki dan došla da vidi Saibova majka. A pošto me je ugnjavila o svom životu i svim svojim problemima, na šta sam ja neprestano govorila „da, gospođo, razumem Vas, gospođo”, pitala me je: „Ali kako Vi dozvoljavate da vas ovako tretiraju? Bez imalo poštovanja.” „Izvinite, gospođo, ali mislite li da vas više poštuju?” „Ne”, uzvratila je, „nas još i manje, ne poštuju nas baš nimalo. Ali to je normalno. Loše je što ne poštuju vas. Kada sam bila mala, mi smo poštovali učitelje i plašili ih se.” „Istina je da ne možemo ništa da preduzmemo, gospođo”, rekla sam joj. I gospođa me pušta na miru, rečima: „Ja to ne razumem. Za mene je krivica do vas, jer ne znate da se nametnete.” Šta mi da radimo kada su roditelji takvi? Podići nivo sada, nije moguće; posao ne nosiš kući, jer nemaš šta da dodaš. Šta da popraviš? A zašto bi se i spremala za časove, kad nemaš šta da preneseš? Ako razmišljaš o tome, samo se deprimiraš. A ja, za promenu... kad dođem kući iscrpljena, popijem nešto, bilo šta, i moram da odspavam; barem dva sata a ako ne, ne mogu da izdržim. To mnogo više zamara nego držati čas. „Ali najgori su”, dodala je, u agresivnijem tonu, „ovi koji se predstavljaju kao drugovi tim đacima. Nalik su na roditelje koji govore da su najbolji prijatelji

svoje dece i da je porodica ekipa. To je najgore.”

– Ono što treba uraditi – prekinula ju je ona iz drugog kabineta koja, iako se obraćala profesorki koja je do maločas govorila, gledala je njenu drugaricu – kao što uvek ponavljam, već znaš, jeste držati distancu po svaku cenu. Treba se boriti da je očuvamo, ne treba im pristupati s poverenjem. Kad nestane distanca, više nema ni poštovanja, niti autoriteta. I da, po meni su najgori profesori koji se predstavljaju kao kolege a na „ti” su sa đacima.

I posle beskonačne tišine, sa nečim što je ličilo na pomeranje tela:

– To su one koje ne mogu da se odluče – izustila je, zarivajući sada pogled u onu koja je do maločas govorila i pomerajući se tačno onoliko koliko joj je bilo neophodno da prođe kroz vrata – one koje su krive za sve.